

2011-12-22

Dnr 43-2011:2170

Gävle kommun

Rektorn vid Ulvsäterskolan

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn av Ulvsäterskolan
i Gävle kommun

Tillsyn av Ulvsäterskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under hösten 2011-våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Ulvsäterskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 22 november 2011 och den 24 november 2011.

Rektorn för Ulvsäterskolan är också ansvarig för Stora Sätterskolan och Lilla Sätterskolan. Ett ansvarsområde av denna storlek ställer höga krav på rektors ledarskap. Det krävs också fungerande rutiner för hur återkoppling och uppföljning av det som delegerats ska genomföras. Det pedagogiska ledarskapet i Ulvsäterskolan är till flera delar delegerat till biträdande rektorer för grundskolan respektive grundsärskolan. Grundskolans biträdande rektor har god kännedom om verksamheten i skolan och ser till att utbildningen planeras, följs upp och utvecklas samt att kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning. Grundsärskolans biträdande rektor uppger att hon inte har så god kännedom om verksamheten när det gäller de elever i grundsärskolan som läser ämnen. Grundsärskolan saknar också ett systematiskt, dokumenterat kvalitetsarbete. Exempelvis finns ingen sammanställning eller uppföljning av elevernas kunskapsresultat på skolnivå i syfte att utveckla verksamheten.

Tillsynen visar också att lärarna i Ulvsäterskolan i varierande grad anpassar undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar. Lektionerna präglas ofta av enskilt arbete där eleverna gör samma sak vid samma tillfälle. Eleverna ges inte heller alltid möjlighet att fördjupa eller bredda sina kunskaper om de snabbt blir färdiga med sina uppgifter. I stället får de extrauppgifter av samma svårighetsgrad i väntan på att alla i gruppen blir färdiga.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Ulvsätterskolan i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast **2012-03-22** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011 avsnitt 1 En likvärdig utbildning och avsnitt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer Kunskaper).
- Se till att lärarna ger elever, som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås, ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § andra meningen skollagen).

Särskilt stöd

Åtgärdsprogrammen anger inte vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § första stycket skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef för grundsärskolan och verkar inte för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för grundsärskolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn har god kunskap om det inre arbetet i grundsärskolan och särskilt verkar för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen (2 kap. 9 § första stycket, 4 kap. 4–5 §§ skollagen samt Läroplan för grundsärskolan 2011 avsnitt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer Rektorns ansvar).
- Rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete i grundsärskolan, som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).

Omfattning och resurstillgång

För utbildningen saknas nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande (2 kap. 36 § skollagen).

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvud-

mannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Till följd av anmärkningarna ska ni senast **2012-03-22** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

De individuella utvecklingsplanerna motsvarar inte författningarnas krav.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Enligt skolans senaste kvalitetsredovisning för år 2011 bedömdes 82 procent av eleverna i årskurs 3 ha nått kursplanernas mål i matematik och 79 procent ha nått målen i svenska. Enligt den nationella statistiken genomförde 62 elever i årskurs 3 i grundskolan de nationella ämnesproven i matematik och svenska år 2011. Andelen elever som uppnådde kravnivån i de olika delproven i matematik varierar mellan 82 och 94 procent. I ämnet svenska nådde mellan 84 och 98 procent av eleverna kravnivån i de olika delproven.

Ulsätterskolans kvalitetsredovisning innehåller en sammanställning över måluppfyllelsen i alla ämnen i årskurs 5 i grundskolan för år 2011. I ämnena engelska, idrott och hälsa, matematik samt svenska finns enstaka elever som har bedömts inte uppnå målen, medan samtliga elever har bedömts uppnå målen i övriga ämnen. I kvalitetsredovisningen finns även skolans redovisning av andelen elever som har uppnått kravnivåerna i samtliga delprov i de nationella ämnesproven år 2011. I ämnet svenska nådde 85 procent av eleverna kravnivån, i ämnet engelska var motsvarande siffra 87 procent och i ämnet matematik 91 procent. I skolans dokumentation finns inga uppgifter om resultaten i de olika delproven i de nationella ämnesproven i årskurs 5 för år 2011.

När det gäller resultatet på de nationella ämnesproven i årskurs 5 finns ingen senare nationell statistik än för år 2010. Andelen elever som uppnådde kravnivåerna i de olika delproven i ämnet engelska varierade detta år mellan 85 och 92 procent. I ämnena matematik och svenska var motsvarande siffror 95 till 100 procent. Enligt skolans kvalitetsredovisning bedömdes samma år 88 procent av eleverna ha nått målen i engelska och 91 procent bedömdes ha nått målen i ma-

tematik och svenska.

I grundsärskolan saknas sammanställning av kunskapsresultaten. Därför kan Skolinspektionen inte göra en bedömning av elevernas måluppfyllelse.

Skolans resultat indikerar att alla elever inte ges förutsättningar att nå kunskapskraven och att måluppfyllelsen behöver förbättras. Det är särskilt allvarligt att resultatredovisning saknas för grundsärskolans elever. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Resultat av värdegrundsarbetet

Ulvsåterskolan genomför regelbundet kartläggningar angående elevernas upplevelse av trygghet i skolan. Enligt skolans senaste kvalitetsredovisning visade undersökningen våren 2011 på "ett bra resultat, men det finns fortfarande många förbättringar att göra". Dessa förbättringar framgår av skolans plan mot kränkande behandling. Av Skolinspektionens egen enkät till elever i grundskolans årskurs 5 våren 2011 framgår att 90 procent av de elever som svarat känner sig trygga i skolan. Även föräldraenkätens svar indikerar att Ulvsåterskolan bedriver ett målinriktat arbete när det gäller värdegrunden och tryggheten i skolan.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Enligt skollagen ska hänsyn tas i utbildningen till barns och elevers olika behov och en strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Skollagen anger vidare att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Vid verksamhetsbesök har Skolinspektionen sett att det varierar mellan olika lärare i vilken mån undervisningen anpassas till elevernas behov, förutsättningar och tänkande både i grundskolan och hos de elever som läser ämnen i grundsärskolan. Flertalet lektioner, som Skolinspektionen har besökt, präglas av enskilt arbete där eleverna gör samma sak vid samma tillfälle. Intervjuer och samtal med elever samt observationer visar att eleverna ibland inte ges möjlighet att arbeta vidare för att bredda och fördjupa sina kunskaper om de snabbt blir färdiga med en uppgift. I stället får de extrauppgifter av samma svårighetsgrad i väntan på att alla i gruppen ska bli färdiga. Detta indikerar att elever som lätt når kunskapskraven inte alltid får tillräckliga utmaningar för att utvecklas så långt som möjligt. Intervjuer och samtal med lärare och med representanter för elevhälsan bekräftar denna bild.

I samtal och intervjuer med lärare och med representanter för elevhälsan uppges att det förekommer att skolans speciallärare undervisar grupper av elever som inte får sina behov tillgodosedda i den ordinarie undervisningen. Flera av dessa elever bedöms inte vara i behov av särskilt stöd utan bedöms enbart behöva ytterligare anpassning av undervisningen till sina förutsättningar.

Av utredningen framgår att alla elever inte ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan 2011 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag En likvärdig utbildning och avsnitt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer Kunskaper

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Åtgärdsprogrammen anger inte vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering:

Enligt skollagen ska åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av i Ulvsäterskolan innehåller inte alltid en beskrivning av de åtgärder som behöver vidtas för att tillgodose elevens behov och inte heller uppgifter om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I något åtgärdsprogram saknar beskrivningen av elevens behov koppling till läroplan och kursplaner. Det förekommer också att de angivna delmålen saknar koppling till läroplan och kursplaner. I något fall har åtgärdsprogrammet den felaktiga rubriken "Åtgärdsprogram/Individuellt utvecklingsprogram".

Av utredningen framgår att det finns brister i åtgärdsprogrammen i Ulvsäterskolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef för grundsärskolan och verkar inte för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för grundsärskolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ska rektorn särskilt verka för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen.

Av intervjuer och samtal med rektorn, biträdande rektorer och lärare framkommer att den biträdande rektorn för grundsärskolan har begränsad kunskap om det inre arbetet i den inriktning av grundsärskolan, där eleverna läser ämnen. Flera lärare uppger att de upplever att den inriktningen av grundsärskolan saknar styrning och ledning och att varken rektorn eller biträdande rektorn verkar känna till verksamheten tillräckligt bra för att utveckla utbildningen. I intervjuer och samtal med representanter för elevhälsan framkommer att några av dem är osäkra på vem som är ansvarig för grundsärskolan.

Enligt skollagen ska rektorn ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen.

I Ulvsäterskolan är uppdraget att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete delegerat till de biträdande rektorerna för grundskolan respektive grundsärskolan. I grundsärskolan saknas till stora delar ett systematiskt kvalitetsarbete där verksamheten utvärderas och resultaten omsätts i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. De kvalitetsredovisningar som Skolinspektionen har tagit del av när det gäller grundsärskolan består av två separata kvalitetsredovisningar för den skolform som tidigare hette obligatoriska särskolan: en för grundsärskolan och en för träningsskolan. Ingen av dessa kvalitetsredovisningar eller annan dokumentation innehåller sammanställningar eller analyser av elevernas kunskapsresultat. Lärarna i inriktningen träningsskolan uppger att de diskuterar bedömningar av elevernas kunskapsresultat för att uppnå likvärdiga bedömningar. Den biträdande rektorn för grundsärskolan tar del av resultaten på individnivå men sammanställer dem inte på skolnivå eller omsätter dem i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Från huvudmannens sida efterfrågades inte några resultat i grundsärskolan.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att det finns brister i det pedagogiska ledarskapet och i det systematiska kvalitetsarbetet i grundsärskolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 9 § första stycket, 4 kap. 4–5 §§ skollagen samt Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Omfattning och resurstillgång

Bedömning:

För utbildningen saknas nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Motivering:

Enligt skollagen ska eleverna i grundskola och grundsärskola ha tillgång till skolbibliotek.

I Ulvsäterskolan har tidigare funnits ett skolbibliotek, men allt eftersom elevantalet har ökat i skolan har dessa lokaler tagits i anspråk för annan verksamhet.

De böcker och den övriga utrustning som tidigare fanns som en samlad resurs för skolans pedagogiska verksamhet finns nu utspridda på olika ställen i skolan, vilket innebär att det är mycket svårt att använda dessa i den dagliga verksamheten som ett stöd för elevernas lärande.

Av utredningen framgår att eleverna i Ulvsäterskolan inte har tillgång till skolbibliotek. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 36 § skollagen

Anmärkning:**Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning****Bedömning:**

De individuella utvecklingsplanerna motsvarar inte författningarnas krav.

Motivering:

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.

Alla individuella utvecklingsplaner innehåller inte skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Exempelvis skrivs ett gemensamt omdöme för de samhällsorienterande ämnena geografi och historia. Från och med årskurs 4 ska ett skriftligt omdöme ges om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven även i varje samhällsorienterande respektive naturorienterande ämne som eleven får undervisning i.

Mot bakgrund av att de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen i övrigt uppfyller kraven, bedöms bristen som en mindre allvarlig överträdelse. Huvudmannen tilldelas därför en anmärkning.

Författning:

3 kap. 4 §, 10 kap. 13 §, 11 kap. 15–16 §§ skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, avsnitt 2.4 Övergripande mål och riktlinjer Skola och hem

Bakgrund

Beskrivning av Ulvsäterskolan

Ulvsäterskolan består av förskoleklass och årskurserna 1–5 samt grundsärskola. De elever som går inriktningen träningskola går i Ulvsäterskolan från årskurs 1 till årskurs 9, medan de elever i grundsärskolan som läser ämnen går i Ulvsäterskolan från årskurs 1 till årskurs 6. I skolan finns också en särskild undervisningsgrupp kallad Skolgruppen. Vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök fanns cirka 360 elever i skolan varav cirka 40 i grundsärskolan.

För ledningen av skolan ansvarar en rektor och två biträdande rektorer, en för grundskolan och en för grundsärskolan. Rektorns ansvarsområde omfattar förutom Ulvsäterskolan också Stora Sätterskolan och Lilla Sätterskolan.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Frida Eek deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Ing-Marie Littmann
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

2011-12-22

11 (12)

Dnr 43-2011:2170

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

2011-12-22

12 (12)

Dnr 43-2011:2170

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).